Trysil kommune
Plan- og byggesaksavdelingen

Notat

Deres ref: 26/4470

Innspill til stortingsmelding vedrørende villaks

Trysil kommune ønsker med dette å komme med følgende innspill til arbeidet med ny stortingsmelding om villaks, sjøørret og sjørøye.

Trysil kommune er ikke den første kommunen man tenker på når villaksen blir nevnt. Faktum er at Trysilelva tidligere var en av de mest produktive lakseelvene i Skandinavia. På 1700-tallet kunne det enkelte år bli fisket mer enn 200 tonn laks årlig i hele vassdragsystemet.

På 1800 og 1900-tallet ble det fisket intensivt etter laksen samtidig som det ble gjennomført en omfattende kraftutbygging i vassdraget, noe som umuliggjorde gytevandringen for laksen mellom Väneren og Trysilelva på norsk side. På grunn av dette forsvant laksen etter hvert fra de nordre delene av vassdraget og den vandret ikke lengre inn i Norge.

I 2010 var det kontakt mellom den svenske og den norske regjeringen vedrørende muligheten for å se på mulighetene for å bygge opp laksestammen i elvesystemet. Dette resulterte etter hvert i Interregprosjektene *Vänerlaxens fria gång (2011-2014)* og *Två länder - én elv (2017-2021)*. Etter at disse prosjektene ble avsluttet har det på både norsk og svensk side blitt igangsatt prosjekter for å kunne restaurere vassdraget og med dette tilrettelegge for laksens tilbakekomst. I Sverige har de begynt med fysiske tiltak i vassdraget, mens i Norge (Trysil kommune) er dette planlagt med oppstart i 2027.

I 2021 utarbeidet Vitenskapskomiteen for mat og miljø en rapport som pekte på at det kunne være forbundet risiko med å reintrodusere laksen til norsk side av Trysilvassdraget på grunn av faren for at det skulle følge med sykdommer. Det er kjent at det i Vänern blant annet finnes *Gyrodactylus salaris*, men at Vänerlaksen i

større grad er motstandsdyktig mot denne, enn hva den atlantiske laksen er. På bakgrunn av denne rapporten stanset arbeidet med å gjeninnføre Vänerlaksen til norsk side av grensen opp.

På bakgrunn av det ovennevnte så ønsker Trysil kommune at den nye stortingsmeldingen tar hensyn til og ser på tiltak for å reetablere den relikte laksestammen, Vänerlaksen på norsk side av grensen i Trysilvassdraget. Klima- og miljøministeren nevnte i innledningen til innspillsmøtet om stortingsmeldinga at vi står i fare for å miste en viktig del av natur- og kulturarven vår om laksen forsvinner. Tryslinger og engerdøler har allerede mistet en del av sin natur- og kulturarv da laksen forsvant fra elva.

Hovedmålet med meldinga er å se på tiltak som kan bedre tilstanden for villaksen. Trysil kommune ønsker med bakgrunn i dette å først og fremst spille inn at vi blir hensyntatt og blir en del av stortingsmeldingen og at det ikke kun er den anadrome laksen som blir hensyntatt i meldinga, men også den relikte. Dernest ønsker kommunen at det skal ses på tiltak for å sikre laksens vandring i vassdraget med utgangspunkt i de to prosjektene som allerede er gjennomført. Videre ønsker kommunen at dialogen med svenske myndigheter som ble opprettet i 2010 vedrørende vassdraget fortsetter. Til sist ønsker kommunen at det ses på hva sannsynligheten for at laksen fra Väneren skal spre sykdommer til norsk side er, hvor sannsynlig det er at denne sprer seg videre til andre vassdrag og om det finnes muligheter for å eventuelt forhindre smitten.

Trysil kommune ber også om å få være høringspart i det videre arbeidet med stortingsmeldinga om villaks, sjøørret og sjørøye.